

d'Amor del llenguadocià Matfré E. de Beziers, *abastar* tr. en Peire Cardenal, i per a molts derivats més vegeu Raynouard, 192-3. Avui *bastà* és molt viu, majorment en el prov. rodanès (TdF), i almenys en molt diversos usos fraseològics és més o menys general en tots els parlars occitans; si més no, del S. i SE. Entre els derivats antics en llengua d'oc, i encara més en català, n'hi ha molts que són estranys a l'italià i al castellà. No hi ha, doncs, base seriosa per a la sospita del FEW d'un manlleu italià: és mot igualment arrelat pertot, des d'Itàlia fins a Portugal. — 3 «Treinta años de edad tengo, Señor mío, / y los diez he *bastado* en el desierto, / y si viviera un siglo, un siglo fío! que lo mismo ha de ser: esto os advierto», Tirso de Molina, *Condenado por desconfiado* I, iii, p. 105. — 4 I en algun altre passatge de Muntaner: «del tresor de l'Esglesia --- Pare Sant, si no-m *bastava* de moneda, io no n poria res fer» (ed. Bàrcino, cap. 33). També sembla ser aquest el sentit en el *Curial*, NCl. I, 107. De l'ed. Rubió de la mateixa novel·la cita el DAg. «gran desig havets haüt de fer vostro dan, mes yo-m pens que Déus vos en *bastarà*» (potser el mateix). — 5 «Endreçaren que jamés negun senyor no fos tan *bastat* ab totes ses companyes com ell fos», ed. Bàrcino, cap. 22, «la mia riqueza no és tanta que en açò pogués *bastar*», «promet-te que-t *bastaré* de moneda aïtanta com mester n'hages del tresor de Sant Pere» (cap. 33). Igualment en Jaume I «e deya que nos *bastaria* de geyns e-ns *bastaria* de conduyt», cap. 473. — 6 També hi ha hagut qui pensés en un origen enfora del món romànic. Rice, *HispR.* III, 340, pensava en un mot àrab *bašta*, conegut en el sentit de 'content' i 'peça de drap' (sembla que també 'extensió, capacitat'), però com dic més amplament en el DCEC, no pot ser d'origen àrabic un mot tan estès en romànic i en grec. Descarto també la idea d'enllaços indoeuropeus a base de l'irani *bastā* 'el fet de lligar' (sigui a través del sorotàptic o dels contactes del llatí vulgar amb els llenguatges de l'imperi sassànida), per molt que aquest mot tingui antiguitat i arrelament assegurats (ja persa antic i avèstic, de l'arrel de BHENDH- 'lligar', IEW, 127.9), i supervivent, almenys amb preverbis, fins als nostres dies, pelví *pað-vastan*, persa modern *päyvāstān* 'unir-se'. Observem que això solament recorda de prop *bastā* 'puntada, cosidura', el qual és inseparable de *basīr*, de clar origen germànic, i que si per la terminació ens recordaria BASTAR, pel sentit se'n separa inconciliablement. — 7 «Com exercitaria si llicència no-m dau / —La llicència és vostra, molt llarga y *bastant*», Milà, *Rom.*, 298.14. — 8 Afavorit ja en l'estil barceloní mitjà del *Calaix de Sastre* de Maldà, si bé en concurrència amb *prou*: «certs bunyols que --- han tingut *bastants* apassionats, comptant-m'hi jo, que só *prou amic del dolç*», *Coll. Bona Vida*, 78; *bastanta sang*, *ibid.*, 163. — 9 «Els dits bayns deven tenir tants de cubs que los vinents aquí, que no facen portar lurs conques o no les han, ajen *bastament* d'aquels

cubs a lur baynar», *Costums de Tortosa*, 396; doc. de Montsó, any 1289, *BABL* VI, 62; exs. de Jaume I, Muntaner, etc., *AlcM.* — 10 «Encara que no tenga forsa a *bastament* per açocar grosses ones», P. d'Alc. Penya, *El Mosaico* III, 200; M. Villangómez, *Llibre d'Eivissa*, 211. — 11 «Dels quals *abasta* que en contem ací dos», *Vides Ross.*, 218v2; «que fassen forsa moneda / a la ciutat de París / y que si això no *abasta* / que es venguen Sant Dionís», cançó de la captura de Francèsc I, versió vigatana recollida per Verdager (Milà, *Romlo.*, 80B2f.). — 12 «Quant més pot *abastar* lo poder de Déu a fer ésser carn sots forma de pa!», *Blanquerna* I, 282.26; *ibid.* II, 50.25, 232.21; «com Déus no sia visible, ne oýble ne --- ¿per què ha creats ulls per veser, ne horelles ---? Car *abastara* a Déu, que tan solament creàs ànima, pus que és memorable ---», *Llull, Merav.* III, 27. Amb el matis de 'satisfer' es troba també en l'asturià del S. XIII «der' fidiador --- si non *abastar'* a terció día --- pectet fidiador v sóldos», en els Fueros d'Avilés i d'Oviedo, a. 1295, ed. Fz. Guerra, lín. 82; «el pugén dalt de la força, —el dogal se li és trencat, / ya n'i feyen un de ferro— tampoch no li ha *abastat*», Milà, *Romlo.*, 30.7 (St. Joan de les Ab.).

BASTARD, 'bord', mot bàsicament estrany a la nostra llengua, manllevat de l'occità (id.) o del francès antic *bastart* (avui *bâtard*), d'origen incert, en tot cas adjectiu format a França amb el sufix despectiu *-ard*, però derivat d'una arrel dubtosa; sobretot si el punt de partida fos en el Migdia de França, fóra probable que es vagi derivar de *bast* 'espècie d'albarda', per al·lusió picaresca i injuriosa a l'indret damunt el qual es dóna a entendre que fou engendrat el bord. □ 1.ª *doc.*: 1403; i un cop en baix llatí, 1010.

En català no ha estat mai un mot popular, car enlloc com en la nostra llengua *BORD* no ha conservat un ús tan vigorós i predominant; *bastard* a penes s'ha usat més que en relació als fills il·legítims dels grans senyors i de les persones reials: així és com apareix ja en el doc. de 1403 (relatiu al fill i filla *bastarts* del rey, *AlcM.*); un exemple isolat, de 1010, en llatí, referent a *Ato bastardo* del Comte Sunyer de Ribagorça (Valls i Taberner, *Els C. de Pall. i Rib.*, p. 38), perd encara valor pel que fa al català si recordem que aquelles terres en el S. XI estaven ben sotmeses als usos i a la sobirania feudal de Tolosa i Navarra.

Sens dubte hem d'abstenir-nos d'exagerar i reconeguem que no sempre va limitar-se al clima glacial dels documents històrics, informatius i anàlegs: i que alguna aparició fa, poc sovint, en contextos literaris, morals, etc., com algun cop en els *Sermons* de Sant Vicent Ferrer (I, 69.19), però això resta més aviat excepcional. La resistència de les altres llengües romàniques del Migdia a la seva penetració no ha estat tan resolta com en català. *Bastardo* apareix a Itàlia des del S. XIII, a Castella des de la fi del XIV (i com a NP ja 1206), a Portugal també ja a l'Edat Mitjana. La cronologia i el sufix indiquen que pertot ha de pro-